12e Schouw Stationsgebied
Gemeente Utrecht – Projectorganisatie Stationsgebied

Datum: 27 januari 2009

Locatie: Infocentrum Stationsgebied, Utrecht

Verslag: Irene van Katwijk van Het Notuleercentrum

Aanwezig:

- Frits Lintmeijer (voorzitter)
- Luc Eerden — assistent wijkmanager Binnenstad
- Kaat Smulders — Projectorganisatie Stationsgebied
- Erik Suik — Projectorganisatie Stationsgebied
- Siert de Vos — Projectorganisatie Stationsgebied
- ca. 30 belangstellenden — zie presentielijst

1. Opening

Frits Lintmeijer heet de aanwezigen welkom en opent de bijeenkomst om 19.30 uur. Voorafgaand aan de bijeenkomst gaf Erik Suik een korte planpresentatie rond de maquette. De rest van het programma is als volgt:

- presentatie 'Duurzaamheid in het Stationsgebied' door Siert de Vos, kwartiermaker duurzaamheid;
- stand van zaken uitvoering, inclusief beantwoording van vragen uit de vorige schouw, door Erik Suik;
- desgewenst een rondleiding buiten.

2. Presentatie 'Duurzaamheid in het Stationsgebied'

Siert de Vos schetst aan de hand van een aantal sheets een beeld van de duurzaamheid van het project. De plannen voor het Stationsgebied werden ontwikkeld zonder specifieke toevoeging van het containerbegrip "duurzaamheid". Ook de contracten met de private partners zijn op die manier afgesloten. Nu het project op het punt van uitvoeren staat wordt onderzocht of duurzaamheid, op uitdrukkelijke wens van de raadscommissie, alsnog toegevoegd kan worden toegevoegd als doelstelling. Het gaat dan om duurzaamheid in de fysieke betekenis.

Het Stationsgebied Utrecht is een van de zes nieuwe Sleutelprojecten. Deze projecten hebben de opdracht zich te ontwikkelen tot hoogwaardige locaties met doelstellingen op het gebied van bereikbaarheid, economische motor en leefbaarheid. Door de ontwikkelkracht van deze centrumlocaties te benutten en het gebruik ervan te intensiveren, komen er minder uitleglocaties en worden toekomstige aanslagen op het buitengebied voorkomen. De Nota Ruimte bepaalt dat Utrecht als stad moet groeien (denk aan Leidsche Rijn). Bovendien zullen straks, onder meer door de hogesnelheidslijn en Randstadspoor, ruim 100 miljoen reizigers per jaar gebruik maken van de nieuwe OV-terminal. Vanuit nationaal perspectief, is de herontwikkeling van het Utrechtse Stationsgebied duurzaamheid pur sang.

Duurzaamheid op programmaniveau

Duurzaamheid neemt in het Utrechts collegeprogramma 2006-2010 een belangrijke plaats in. Zo streeft de stad er als millenniumgemeente naar om vanaf 2030 CO_2-neutraal te functioneren. Middelen om het Utrechtse Stationsgebied duurzaam te ontwikkelen zijn: verdichting en dubbel grondgebruik, stimulering van het gebruik van het openbaar vervoer en de fiets, herstel van de singelstructuur en een lage parkeernorm. Vanuit een oogpunt van duurzaamheid, is verdere verdichting goed te verdedigen. De bestaande plannen voorzien al in een forse afname van wegen ten gunste van verblijfsgebied en water, maar de hoeveelheid groen neemt nauwelijks toe. Dit komt niet overeen met de wens van de Utrechtse bevolking, die bij het referendum koos voor een verruimd stadshart met meer groen. Het toevoegen van duurzaamheid als doelstelling is dan ook een kans om het gebied groener te maken. De toe te voegen doelstellingen worden komende maanden bepaald.

Duurzaamheid op gebiedsniveau

De gemeente besluit in het voorjaar over een viertal projecten voor duurzame ontwikkeling van het Stationsgebied op gebiedsniveau.

- Warmte-Koude Opslag in combinatie met de biowasmachine:
  Warmte-Koude Opslag betekent gebruik maken van opgeslagen warm water in de winter en koud water in de zomer. Door die opslag wordt het grondwater in beweging gebracht. De grond in het Stationsgebied is zwaar verontreinigd en zou normaal gesproken geïsoleerd worden om verspreiding van grondwaterverontreiniging te voorkomen. Door het grondwater in een veel groter gebied in beweging te brengen en er bacteriën aan toe te voegen, wordt het natuurlijk afbraakproces bevorderd. De beweging fungeert dan als een biowasmachine die het grondwater reinigt.
- Ondergronds afvaltransport:
  Het afvoeren van vuil via een buizensysteem scheelt ruim 5.500 vrachtwagenbewegingen per jaar. Ondergronds afvaltransport is veelbelovend maar peperduur. Op het moment wordt de haalbaarheid ervan onderzocht.
- Groene daken en gevels:
  In een groene omgeving voelen mensen zich gezonder. Het Stationsgebied is met zijn vele platte daken een ideaal gebied om groenen daken te realiseren. Toch denkt Siert de Vos dat het wel even zal duren voor de daken en de gevels in het Stationsgebied groen zijn. De partners (NS, Corio, Jaarbeurs) vinden het idee interessant, maar koppelen de uitvoering ervan aan hun investeringsbeslissingen. De meeste kans voor groen, ligt op het Jaarbeursterrein. De noordzijde wordt vrijgespeeld voor diverse nieuwe functies. De Jaarbeurs gaat zich concentreren aan de zuidkant. Bij de herontwikkeling kan er in de dak- en gevelconstructie rekening worden gehouden dat groene daken zwaarder zijn en een steviger draagconstructie eisen.
- Biodiversiteit:
  Bij stedelijke biodiversiteit gaat het om een gebied of een gebouw vriendelijker te maken voor flora (bijv. muurvegetatie) en fauna (huisvesting van bijvoorbeeld vleermuizen en vogels).

Duurzaamheid op objectniveau

Bij duurzaamheid op object- of gebouwniveau kan worden gedacht aan energiezuinige maatregelen en hergebruik van materialen, bijvoorbeeld het Stadskantoor. Het Stadskantoor wordt niet alleen energiezuinig ontworpen maar zal ook duurzaam in het gebruik zijn. Daarnaast wordt overwogen om de kap van de nieuwe OV-terminal en de kappen van de perrons te voorzien van zonnecellen. Bij de sloop van het Muziekcentrum wordt 97% van het sloopafval hergebruikt.

Meedenken over duurzaamheid

Om concrete voorstellen te kunnen doen aan de raadscommissie wordt onder meer een catalogus van duurzame ideeën en projecten samengesteld. Bewoners en andere belangstellenden worden van harte uitgenodigd om mee te denken. Zij kunnen hun suggesties opsturen naar het Infocentrum, of mailen naar stationsgebied@utrecht.nl.

Uit de zaal komt de vraag of er klimop gaat groeien tegen de gevel van winkel- en appartementengebouw De Vredenburg?

Siert de Vos verwacht dat het groen zich daar beperkt tot de binnentuin. De plannen voor De Vredenburg zijn immers gemaakt zonder specifieke duurzaamheidsdoelstelling. De nieuwe Bibliotheek zou wel een groene gevel of een groen dak kunnen krijgen.

3. Stand van zaken uitvoering

Erik Suik beantwoordt eerst de openstaande vragen van de vorige schouw.

- De rioolbuizen zijn gecontroleerd door Eneco en de gemeente, maar er waren geen beschadigingen. Er zijn ook geen nieuwe klachten binnengekomen.
- De technische aanwijzingen op stoepen en straten spoelen weg met het regenwater.
- De verkeersveiligheid op het Smakkelaarsveld is een aandachtspunt. De situatie blijft voorlopig zoals ze is: erg druk, maar verkeerstechnisch wel veilig.
- Corio is verantwoordelijk voor de verbouwing van Hoog Catharijne en dus ook voor de gevolgen van de nieuwe adressering van de Radboudveste. Corio is hierover al met bewoners in gesprek.
- De haalbaarheid van de tijdelijke voetgangerstunnel onder de busbaan wordt onderzocht. Het is in ieder geval een erg dure oplossing. Aan de andere kant moeten de gebruikers van de fietsenstalling op het Smakkelaarsveld veilig het station kunnen bereiken. Meer hierover bij de volgende schouw.

Smakkelaarsveld

Op het Smakkelaarsveld wordt gewerkt aan een deel van het nieuwe kabeltracé onder de Leidsche Rijn door. Bij het graven stuitte men onder meer op honderd oude palen van de oorspronkelijke kademuur, een paar onbekende kabels en vervuild slib. Hierdoor lopen de werkzaamheden enigszins uit. Op dit moment worden er damwanden geplaatst en zijn er al 36 trekpalen de grond in geheid. Op de palen komt een vloer die dient als ondergrond voor het nieuwe kabeltracé. Bij het heien zijn de trillingen nauwkeurig gemeten en binnen de norm gebleven.

De werkzaamheden aan het kabeltracé duren nog tot en met mei. Zolang blijft ook de bestaande omleidingsroute voor fietsers en voetgangers bestaan. Daarna komt er in ieder geval een fietsroute over het Smakkelaarsveld bij. Op het Smakkelaarsveld is inmiddels ook begonnen met de aanleg van de tijdelijke fietsenstalling. Die moet dit voorjaar klaar zijn.

Wijk C

Alleen in de Willemstraat moet nog een stuk kabeltracé worden gelegd, de rest is klaar. In verband met de vorst is de start van het werk in de Willemstraat uitgesteld tot februari. Het werk gaat ongeveer zes weken duren.

Uit de zaal worden twee aandachtspunten naar voren gebracht. Ten eerste de heuvel in de Bergstraat: doordat deze de onderkant van auto's raakt, krijgen bewoners telkens een klap te horen. Kan de heuvel

worden afgevlakt? Ten tweede de verkeersborden: ze staan te laag (75 cm) en zijn soms overbodig (30 km/uur).

Erik Suik zorgt dat deze knelpunten worden aangepakt (indien mogelijk).

Vredenburg

De gedeeltelijke sloop van het Muziekcentrum is zo goed als klaar. Alleen de grote zaal blijft bewaard. Hier gedeeltelijk bovenop komen vier nieuwe muziekzalen, waaronder een poppodium voor Tivoli en een jazzpodium voor de SJU. Op het moment wordt gewerkt aan een deel van de kelder van het Muziekpaleis. Daarnaast wordt de grond bouwrijp gemaakt voor de bouw van winkel- en appartementengebouw De Vredenburg. De start van de bouw van zowel De Vredenburg als het Muziekpaleis is vertraagd door bezwaarprocedures. Toch hoopt de gemeente nog in 2009 aan beide gebouwen te kunnen beginnen.

De archeologische rondleiding eind november was een succes. Naast restanten van het kasteel en de oude grachtmuur waren er ook menselijke resten te zien. Naar verwachting worden in het voorjaar de archeologische vondsten tentoongesteld in het Infocentrum Stationsgebied. En, zegt Erik Suik, sommige vondsten zijn spectaculair!

Het fietsparkeren op het bouwterrein Vredenburg gaat door zolang de bouw het toelaat. Wel is de verwachting dat er vanaf maart strenger wordt gehandhaafd op gevaarlijk geparkeerde fietsen rond het kruispunt Vredenburg. Fietsen die buiten de klemmen staan worden dan verwijderd, eerst naar de fietsenstalling aan de Catharijnesingel en vervolgens naar het fietsdepot aan de Kanaalweg.

Catharijnesingel

Onlangs vond een consultatieavond over de terugkeer van het water plaats. De suggesties van die avond worden uitgewerkt. De wijkraad wordt nog geconsulteerd. De gemeente hoopt het definitieve ontwerp nog dit jaar vast te stellen. De doorvaarhoogte wordt 2.20 meter boven het water.

Bibliotheek

De rechter heeft besloten dat er een nieuwe jury moet komen, die de ontwerpen opnieuw beoordeelt.

Uit de zaal komt de suggestie om ook een bewoner in de jury te zetten.

Vragen uit de zaal

Zorgt de financiële crisis voor vertragingen?

Moeten eerst alle grote gebouwen klaar zijn voor de singel weer open gaat?

Heeft renovatie van Hoog Catharijne nog wel zin als het hele complex binnenkort verandert?

Wanneer gaan de bakken in de viaducten over de singel eruit? Worden er metingen verricht in verband met verzakkingen?

Volgens Erik Suik levert de financiële crisis vooralsnog geen vertragingen op. Integendeel, de partners staan juist te trappelen om zo snel mogelijk te beginnen. Het uitstellen van het casino heeft te maken met belastingen, niet met de crisis. Het terugbrengen van het water in de singel staat inderdaad laat in de planning, maar is niet afhankelijk van de planning van de gebouwen. Renovatie van Hoog Catharijne is een zaak van Corio. Het complex verandert inderdaad ingrijpend, maar dat is geen reden om geen onderhoud meer te plegen. Er worden uiteraard metingen verricht bij het weghalen van de bakken in de viaducten langs de singel. Wanneer ze eruit gaan, is nog niet bekend. Erik Suik komt daar in de volgende schouw op terug.

4. Sluiting

De aanwezigen hebben geen behoefte aan een rondleiding. Frits Lintmeijer dankt ze voor hun aandacht en sluit de bijeenkomst om 20.55 uur.

Datum volgende schouw: 24 maart 2009

Openstaande vragen:

- Plaatsing en noodzaak verkeersborden Wijk C;
- Afvlakken heuvel Bergstraat in verband met 'klappen' auto's;
- Haalbaarheid tijdelijke voetgangerstunnel onder busbaan vanaf Smakkelaarsveld;
- Planning weghalen bakken viaducten langs singel.